

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ



МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ



ТОМ 2

20 лютого 2023 р.
м. Київ, Україна

НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА

PLANTA+

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
ІНСТИТУТ БОТАНІКИ ІМ. М.Г. ХОЛОДНОГО НАН УКРАЇНИ

«PLANTA+. НАУКА, ПРАКТИКА ТА ОСВІТА»

Матеріали
IV Науково-практичної конференції з міжнародною участю,
до 20-річчя кафедри фармакогнозії та ботаніки
Національного медичного університету імені О.О. Богомольця

Том 2

20 лютого 2023 року

м. Київ

ІНТРОДУКЦІЯ РОСЛИН РОДУ КАТАЛЬПА В УКРАЇНІ

Ємельянова О.І., Шульга К.О.

**Національний медичний університет імені О.О.Богомольця,
м.Київ, Україна**

oxanay11@gmail.com, shulgakate32@gmail.com

Ключові слова. Кательпа, інтродукція, вид, лікарські рослини.

Вступ. Сучасна дендрофлора України досить різноманітна, нараховує понад 3000 видів дерев кущів, ліан. Завдяки методу інтродукції, тобто впровадженню рослин у середовище з новими умовами, суттєво збільшився асортимент декоративних рослин [3]. Цей процес спрямований не тільки на збільшення асортименту, а й розширення ареалів флори.

Початок активної інтродукції деревних рослин в Україні припадає на X-XI ст., коли з'явилися плодові рослини. З появою ботанічних садів та дендрологічних парків кількість інтродукованих дерев стала переважати кількість аборигенних [2]. Безумовно, з початком осілого життя людини, культивування лікарських рослин набуло особливого значення.

Досить часто інтродуковані рослини використовують для озеленення парків, скверів, вулиць з декоративною метою. Бігنونієві (*Bignoniaceae*), є неймовірно привабливі для ландшафту, як окремі композиції, так і в поєднанні з іншими рослинами, завдяки своєму екзотичному вигляду під час цвітіння квіток в щільних яскравих великих суцвіттях. Відомими представниками є види роду *Catalpa*: кательпа звичайна (*C. bignonioides* Walter), кательпа прекрасна (*C. speciosa* Warder ex Barneu Engelmann) кательпа яйцеподібна (*C. ovata* G. Don.), кательпа гібридна (*C. hybrida* Spaeth.), кательпа Фаргезі (*C. fargesii* Bureau), кательпа Бунге (*C. bungei* C.A. Meyer). Наразі використання кательп є обмеженим через особливості навколишнього середовища та через еколого-біологічні властивості видів. Це безумовно спонукає до більшого вивчення фізіологічних ознак та стійкості цієї рослини до нових умов[3,4]. Саме тому рід Бігنونієві мають велику перспективу в цьому напрямку.

Матеріали та методи: Аналітичний, узагальнюючий.

Результати та їх обговорення. Дані літератури вказують на дослідження українськими науковцями у 2018-2020 роках закономірностей ритмів розвитку трьох представників роду: *C. speciosa* Ward, *C. bignonioides* Walt, *C. hybrida* Spaeth Оцінки стану кательп та їх можливість до адаптації та несприятливого середовища досліджували морфометричним методом. Так, у *C. speciosa* в умовах активного руху транспорту площа асиміляційної поверхні листка зменшилася відповідно на 64% щодо контрольних значень, а у *C. bignonioides* - навпаки зросла вдвічі у порівнянні із контролем (явище гігантизму). Великі розміри листків могли сформуватись в результаті сильного ушкодження пагонів *C. bignonioides* морозами, що призвело до підсихання апікальних бруньок та інтенсивного відростання гілок другого порядку з аномально великими листками.

У більшості видів катальпи період росту пагонів досягає максимального у першій половині періоду вегетації.

Додаткові дослідження вказують на спосіб розмноження за допомогою насіння. Оптимальними строками для збору насіння видів роду *Catalpa* виявились останні місяці року, а саме, листопад – грудень. Енергія проростання насіння катальпи осіннього збору становить в середньому 75%, а зимово-весняних строків – близько 60%. Забруднене навколишнє середовище впливає на кількість проростів у більшу сторону, але не змінює тип продихового апарату [1].

Висновки. В цілому можна зробити висновок, що кліматичні і ґрунтові умови в Україні досить оптимальні для інтродукції деревовидних рослин роду *Catalpa*. Ці рослини своїм привабливим виглядом стануть декоративними прикрасами будь-яких ландшафтів.

Перелік посилань:

1. Голуб В.О., Голуб С.М. Оцінка біологічних особливостей видів роду *catalpa* scor., інтродукованих у Волинській області. Матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет – конференції здобувачів вищої освіти та молодих вчених: Вивчення і збереження біорізноманіття біоценозів України. Білоцерківський національний аграрний університет, 2021, с 17-19.

2. Кузнецов, С. І., С. І. Слюсар, and М. С. Кузнецова. Інтродукція деревних рослин в Україні: минуле, сучасне та майбутнє. *Лісове і садово-паркове господарство*. 11 (2017).

3. Кульбіцький, В. Л. Насіннєве розмноження *Catalpa speciosa* Ward. Ex Engelm., *C. bignonioides* Walt., *C. ovata* Don. В умовах культури у Правобережному Лісостепу України. *Науковий вісник НЛТУ України* 15.1 (2005): 49-53.

4. Пяста, М. А. Еколого-біологічні особливості інтродукованих видів роду Катальпа (*Catalpa Scor.*) в умовах Вінниччини. (2019).

ВМІСТ ОРГАНІЧНИХ КИСЛОТ У СИРОВИНІ ЩАВНАТУ

Жиляєва С. М., Марчишин С. М., Паращук Е. А., Кравчук Л. О.

Тернопільський національний медичний університет
імені І. Я. Горбачевського МОЗ України, м. Тернопіль, Україна
svitlanafarm@ukr.net

Ключові слова: органічні кислоти, щавнат, насіння, листки, квітки, стебла, корені

Вступ. Щавнат (*Rumex patientia* L. *Rumex tianshanicus* Losinsk.) – нова багаторічна культура, міжвидовий гібрид, який одержано у результаті селекційної роботи в 90-х роках ХХ сторіччя науковцями відділу культурної флори Національного ботанічного саду імені М. М. Гришка НАН України (м. Київ). Сьогодні назву гібридної культури – щавнат узаконено, вона пройшла апробацію в численних наукових публікаціях та занесена до Державного реєстру сортів рослин України [1, 2].